

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 44/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. O. M., V., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co 365/2011 z 30. novembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. O. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. januára 2012 doručená sťažnosť JUDr. O. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 Co 365/2011 z 30. novembra 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch vedeného Okresným súdom Brezno (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) pod sp. zn. 3 C 108/2011. Okresný súd uznesením č. k. 3 C 108/2011-25 z 12. októbra 2011 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 70 %. *„Svoje rozhodnutie súd odôvodnil tým, že som v rokoch 2010 a 2011 dostal tri finančné zadostučinenia a tri náhrady trov právneho zastupovania za porušenie mojich základných práv zo strany Okresného súdu v Kežmarku čo skonštatoval ÚS SR nálezmi č. III. ÚS 167/2009, II. ÚS 390/2010 a II ÚS 531/2010. Súd určil celkovú sumu, ktorú som podľa neho obdržal na 5.488,10 eur. Podľa súdu táto suma satisfakcií aj pri výške môjho čiastočného invalidného dôchodku v sume nižšej ako je suma hmotnej núdze, ako aj pri mojich dlhoch a exekúciách mi stačí na zaplatenie súdneho poplatku v rozsahu 30 % poplatkovej povinnosti a nemôže ohroziť moje sociálne a existenčné potreby.“*

3. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom poukázal na skutočnosť, že celková jemu vyplatená suma bola iba 4 600 € za obdobie rokov 2010 a 2011. Zároveň poukázal *„na fakt, že má(m) množstvo exekúcií, dlhov, zničený rodinný dom a iba minimálny čiastočný invalidný dôchodok“*.

4. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil prvostupňové uznesenie okresného súdu.

5. *Podľa názoru sťažovateľa «(...) zdôvodnenie rozhodnutia zo dňa 30. 11. 2011 jasne uvádza, že hlavným a podstatným pre také rozhodnutie bolo vyplatenie finančného zadostučinenia za porušenie mojich práv zo strany Okresného súdu v Kežmarku v troch veciach sp. zn. III. ÚS 167/2009, II. ÚS 390/2010 a II. ÚS 531/2010 v skutočnej sume 4.600,- eur. Takéto odôvodnenie bez bližšieho vysporiadania sa so skutočnosťami uvedenými v mojom odvolaní zo dňa 26. 10. 2011 a to predovšetkým novými exekúciami ako aj dlhom voči prvej manželke a výškou môjho čiastočného invalidného dôchodku, ktorý je mojím jediným príjmom už od roku 2003, je zásahom do môjho práva podľa čl. 12 ods. 4 ústavy. Uplatnil som si svoje práva na ústavnom súde. Bol som úspešný a bolo mi vyplatené*

zadosťučinenie v sumách aké sú uvedené v týchto nálezochoch. Jednalo sa však o dobu takmer jeden a pol roka, počas ktorej som uvedené satisfakcie obdržal. Žil som na dlhy, potreboval som na náklady bývania, nevyhnutné ošatenie a iné výdaje, a suma obdržaná ako finančné zadosťučinenie mi pri mojej výške dôchodku nemohla postačiť. V čase odňatia oslobodenia od poplatkov som mal a mám dlhy, exekúcie a škodu na neobývateľnom dome v sume 120 tis. Eur. To je nepochybne z dokladov súdu známých preukázané. Porušovateľ práva teda konal ako pomstiteľ! Z dôvodov, že som si dovoľil uplatniť svoje práva na ústavnom súde a uspieť, ma obral o právo na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Poukazujem na nezvratný fakt, že sa tak stalo v siedmych veciach OS Brezno v jeden deň či pár dní a celková suma mne predpísaných súdnych poplatkov je takmer 20.00,- eur. Pri všetkých súdy dôvodia priznanou sumou finančného zadosťučinenia, ktorá bola v skutočnosti iba 4.600 eur. Za tejto situácie je konanie porušovateľa práva jasnou odplatou štátnej moci a prejavom falošnej sudcovskej solidarity. Predsa výška súdnych poplatkov v predmetnej veci ale aj šiestich ďalších veciach je mnohonásobne vyššia ako suma finančnej satisfakcie mne v rokoch 2010-2011 vyplatená. Konanie KS Banská Bystrica je vlastne ujma na mojich právach podľa čl. 12 ods. 4 ústavy a nemá s právnym štátom a nezávislou justíciou nič spoločné. Inými slovami to znamená, že ak by som si na ústavnom súde neuplatnil svoje základné práva a trpel svojvôľu súdu v konaniach kde som účastníkom, tak by som stále mal právo na úplné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov!. Obrátil som sa na ÚS SR, uspel som, suma satisfakcií mi nijako nezmenila moje majetkové a sociálne pomery a od porušovateľa práva ma postihla ujma v hrozbe, že nebudem môcť na súde pre svoje majetkové pomery môcť uplatňovať svoje právo na ochranu osobnosti, pretože nie som schopný zaplatiť ani z časti súdne poplatky. To je ústavne nezlučiteľné. (...)

Tvrdím, že občan, ktorého príjem nedosahuje 300,- eur má právo na bezplatnú právnu pomoc pred súdom prostredníctvom právnikov Centra právnej pomoci, ktorú platí MS SR. Pritom taký občan môže mať vlastný byt, nevyhnutné zariadenie, veci osobnej potreby a nemusí byť bezdomovec či v hmotnej núdzi a mať dlhy a exekúcie ako ja. Ak teda iní majú pri príjme do 300 eur také právo, nie je možné, aby som pri dôchodku, exekúciách a dlhoch ako mám ja nemal právo domáhať sa ochrany na súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. (...)

Postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici naviac v predmetnej veci došlo k stavu, že podľa rozhodnutia tohto súdu nesmiem sám rozhodovať o tom ako naložím so sumou finančného zadosťučinenia. Podľa jeho stanoviska nesmiem si z tejto sumy zakúpiť predmety osobnej potreby (počítač, tlačiareň, knihy, ošatenie a iné), nesmiem z nej vrátiť ani časť dlhov a exekúcií, ktoré som mal dávno pred rozhodnutím KS Banská Bystrica a musím každý cent použiť iba a výlučne na platenie súdnych poplatkov vo veci kde som účastníkom. To je absolútny zásah do vlastníckeho práva zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy SR. Nik mi nesmie brániť v tom, aby som sa mohol ako právnik aspoň nevyhnutne obliecť, a nik ma nesmie nútiť aby som žil ako bezdomovec, bez možnosti bývať čo len v jednoizbovom byte. Som úplne hluchý a aj inak chorý a nevyhnutne si môj stav vyžaduje aspoň priemerné bývanie a podmienky ako má každý obyčajný dôchodca. Postupom porušovateľa práva som sa dostal do pozície nesvojprávneho, ktorý nesmie zo sumy finančného zadosťučinenia za porušenie jeho práv súdnou mocou sám s takou sumou disponovať. (...)

Rovnako ako došlo k porušeniu môjho práva na nestranný súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, došlo aj k porušeniu môjho práva na spravodlivé prejednanie mojej veci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Porušovateľ práva nebol spravodlivý a nestranný a jeho konanie je výslovne účelové v snahe zabrániť mi v možnosti domáhať sa právnej a súdnej ochrany. Jeho postup ako som už uviedol je aktom pomsty súdnej moci za mnou uplatnené právo na ústavnom súde a svedčí o falošnej sudcovskej solidarite. Poukazujem na uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z rokov 2011-2012 týkajúcich sa rozhodovania o oslobodení od povinnosti platiť súdne poplatky, ktoré pripájam k žiadosti o ustanovenie advokáta, kde iné senáty jasne a objektívne uviedli, že moje majetkové a sociálne pomery ani pri finančných satisfakciách mi neumožňujú platiť súdne poplatky.

Konanie porušovateľa práva považujem jednak za nespravodlivé, arbitrárne, svojvoľné a zaujaté, ale naviac aj za neludské, bezcitné a nemorálne. Vytvára prekážku v uplatnení mojich základných práv a stavia ma tak do situácie menejcenného voči občanom, ktorí hoc majú lepšie majetkové pomery majú právo na bezplatnú právnu pomoc a oslobodenie od povinnosti platiť súdne poplatky či peňažné tresty.

Nakoľko zásah do mojich práv je viacnásobný a mimoriadne závažný, žiadam aby ústavný súd okrem skonštatovania, že boli porušené moje základné práva, rozhodol aj o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. (...) Sme si všetci podľa ústavy aj

dohovoru rovní a teda suma mne priznaná za závažnosť porušení mojich práv musí tomu zodpovedať. Žiadam teda sumu vo výške 33.000 eur.».

6. V nadväznosti na uvedenú argumentáciu sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie týmto nálehom:

„1. Základné právo JUDr. O. M. garantované v čl. 12 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy(...) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) v konaní Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co /365/2011 bolo porušené.

2. Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co /365/2011 zo dňa 30. 11. 2011 a prikazuje tomuto súdu vo veci opätovne konať a rozhodnúť.

3. JUDr. O. M. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 33.000,- eur(...), ktorú sumu je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastupovania JUDr. O. M.(...) do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť trovy právneho zastupovania v sume (po vyčíslení) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky(...) do pätnástich dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

7. Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 14 Co 365/2011 z 30. novembra 2011 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 3 C 108/2011-25 z 12. októbra 2011, ktorým priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 70 %.

V podstatnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd uviedol, že *«Vychádzajúc z citovaných ustanovení pre posúdenie dôvodnosti návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov sú rozhodujúce majetkové pomery účastníka, ktoré je účastník povinný preukázať, výška súdneho poplatku a povaha spoplatňovaného úkonu vo veci a súčasne je rozhodujúce, či účastník svojvoľne alebo zrejme bezúspešne uplatňuje alebo bráni svoje práva. Čo treba starostlivo zvažovať, pretože ide o určitú prejudíciu výsledku sporu. Pre úspešnosť návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku sa vyžaduje, aby návrh bol odôvodnený preukázanými okolnosťami, ktoré nie sú dočasnej alebo prechodnej povahy a opodstatňujú záver, že poplatník celkom alebo sčasti nemôže splniť poplatkovú povinnosť*

a jej splnenie nemožno od neho spravodlivo požadovať. Splnenie poplatkovej povinnosti nemožno od účastníka spravodlivo požadovať najmä v prípadoch, keď by vyžadovanie jej splnenia ohrozilo uspokojenie jeho základných životných potrieb a predstavovalo by prekážku realizácie ústavného práva účastníka na súdnu ochranu.

Z predloženého potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, potvrdenia Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. 09. 2011, listu Okresného súdu Kežmarok zo dňa 13. 06. 2011, ako aj z ostatného obsahu spisu, odvolací súd zistil, že navrhovateľ je čiastočný invalidný dôchodca poberajúci dôchodok vo výške 167,- eur (podľa potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch zo dňa 26. 07. 2010), resp. 191,- eur (výška dôchodku uvádzaná navrhovateľom v odvolaní), ťažko zdravotne postihnutý (hluchý), nezamestnaný a evidovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, pričom nepoberá dávky sociálnej pomoci, vlastní rodinný dom a v troch prípadoch konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky mu bolo priznané primerané finančné zadostučinenie, ktoré mu bolo aj vyplatené v marci 2010 vo výške 1.800,- eur a v júli 2011 vo výške 2.800,- eur tak ako to konštatoval vo svojom odôvodnení napadnutého uznesenia prvostupňový súd. Aj keď vzhľadom na príjem a zdravotný stav navrhovateľa je možné konštatovať, že ten spĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, skutočnosť, že je jednak vlastníkom nehnuteľnosti a má ďalšie príjmy z titulu priznaného finančného zadostučinenia, ovplyvňujú posúdenie jeho majetkových pomerov natoľko, že nie je možné priznať mu oslobodenie od súdnych poplatkov v plnom rozsahu.

Ako je aj vyššie uvedené, pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov súd neprihliada len na pomery žiadateľa, ale aj na to, či nejde o zrejme bezúspešne bránenie alebo uplatnenie práva a na výšku predpísaného súdneho poplatku. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na výšku zákonom ustanovenej poplatkovej povinnosti, keď navrhovateľ uplatňuje v konaní vo veci samej svoje právo na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 300.000,- eur, ktorá podľa položky 7b, písm. b) zákona o súdnych poplatkoch je vo výške 66 eur a 3 % z výšky uplatnenej z nemajetkovej ujmy (300.000,- eur), čo by v danom prípade predstavovalo výšku súdneho poplatku 9.066,- eur. Z uvedenej zákonnej dikcie je zjavné, že výška súdneho poplatku je ovplyvňovaná výškou uplatnenej nemajetkovej ujmy, a teda je ovplyvňovaná samotným navrhovateľom, pretože čím vyššiu výšku nemajetkovej ujmy si navrhovateľ uplatní, tým vyšší súdny

poplatok je navrhovateľ povinný zaplatiť. Prvostupňový súd v dôsledku oslobodenia navrhovateľa od súdnych poplatkov v rozsahu 70 %, výzvou zo dňa 12. 10. 2011 č. k. 3C/108/2011 predpísal navrhovateľovi zaplatiť súdny poplatok za návrh na začatie konania vo vyššie uvedenej veci vo výške 2.719,50 eur, čím podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľovi ako poplatníkovi sa vyššie uvádzaná zákonom ustanovená poplatková povinnosť (9.066,- eur) výrazne znížila a tým sa aj výrazne zľahčil jeho prístup k súdu pri uplatňovaní jeho práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. V tomto zmysle aj Ústavný súd SR uviedol, že právo účastníka na súd nie je absolútnym právom ani v jeho chápaní Európskym súdom pre ľudské práva, pretože môže podliehať rôznym obmedzeniam, vrátane finančných (I. ÚS 204/07).

Na základe uvedeného a najmä s poukazom aj na povahu spoplatňovaného úkonu vo veci závislú od návrhu navrhovateľa v časti uplatnenej nemajetkovej ujmy, odvolací súd zastáva názor, že v takom prípade by oslobodenie od súdneho poplatku v celom rozsahu tak, ako to chcel navrhovateľ, nelimitovalo účastníka, čo zrejme nebol zámer zákonodarcu vzhľadom na znenie položky 7b, písm. b) zákona o súdnych poplatkoch a v rozpore s uvedeným by tendovalo k podpore neuváženej a viac menej svojvoľného konania účastníka pri uplatňovaní nemajetkovej ujmy, preto za takýchto skutkových okolností odvolací súd uzavrel zhodujúc sa s názorom prvostupňového súdu, že je v možnostiach navrhovateľa znášať aspoň časť poplatkovej povinnosti v konečnom dôsledku závislej od neho samotného. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie navrhovateľa za dôvodné a napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 12. 10. 2011 ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil a v ostatnom sa stotožnil s odôvodnením tohto uznesenia súdu prvého stupňa (§ 219 ods. 2 OSP).».

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu

zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

10. Z námietok uvedených v sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ sa zo strany ústavného súdu domáha prehodnotenia záverov všeobecných súdov spôsobom, ktorý by mal nasvedčovať opodstatnenosti jeho právneho názoru, t. j. neodôvodnenosti priznania oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu 70 %, pričom v sťažnosti uvádza rovnaké argumenty, s ktorými sa už všeobecné súdy vysporiadali.

11. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu sp. zn. 14 Co 365/2011 z 30. novembra 2011 (vrátane jemu predchádzajúceho uznesenia okresného súdu sp. zn. 3 C 108/2011 z 12. októbra 2011) uvádza, že krajský súd v odvolacom konaní napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa.

12. Podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

13. Ústavný súd konštatuje, že uloženie poplatkovej povinnosti v občianskoprávných veciach nemožno samo osebe považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Legálnym prostriedkom na zabezpečenie rovnováhy uvedených záujmov je zákonná možnosť priznať účastníkovi súdneho konania na návrh celkom alebo sčasti

oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 OSP), ak to jeho pomery odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

14. Súdny poplatok slúži ako akýsi ochranný prostriedok proti zahlcovaniu súdov nadmerným nadužívaním žalôb a iných prostriedkov ochrany práv jednotlivcov. To platí o to viac u žalôb o ochranu osobnosti, ktorých uplatňovanie, ako je ústavnému súdu známe z bežnej praxe, je z hľadiska skutkových tvrdení a dokazovania ľahšie než napríklad uplatňovanie žalôb o náhradu škody.

15. Sťažovateľ sa snažil využiť možnosti dané mu v ustanovení § 138 ods. 1 OSP a požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Inštitút oslobodenia od súdnych poplatkov je nástrojom, ktorý slúži na ochranu účastníka súdneho konania, aby nebol obmedzovaný ďalšími nákladmi, ktoré by pri svojej sociálnej situácii nemohol znášať. Je však nutné konštatovať, že účastníkovi konania nie je uvedeným ustanovením priznaný nárok na oslobodenie od súdnych poplatkov, ale len právo o takéto oslobodenie požiadať, pričom rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, spadá výhradne do sféry všeobecných súdov, ako už bolo uvedené. Ústavný súd môže zasiahnuť len vtedy, ak nachádza súčasne porušenie základného práva.

16. Ústavný súd v posudzovanom prípade nevidel, že by všeobecné súdy pri svojom rozhodovaní vykročili z limitov predvídaných ustanovením § 138 ods. 1 OSP a zasiahli tak do základných práv sťažovateľa. Najprv okresný súd po vykonaní dokazovania podrobne uviedol, prečo nemožno vyhovieť žiadosti sťažovateľa o úplnom oslobodení od súdnych poplatkov, a následne tak urobil aj krajský súd v napadnutom uznesení, ktorého spôsob posúdenia danej veci sa javí ústavnému súdu ako spravodlivý, danej situácii primeraný vo vzťahu k už uvedeným základným právam sťažovateľa. Krajský súd svoje úvahy transparentne predstrel (bod 8), vysvetlil, prečo – s ohľadom na charakter sporu, výšku požadovanej čiastky a majetkové pomery sťažovateľa – nepristúpil k úplnému oslobodeniu od súdnych poplatkov. Posúdenie veci odvolacím (krajským) súdom nevybočuje podľa názoru ústavného súdu z ústavnoprávnych limitov.

17. V súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 12 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia nemožno vyvodiť závery, ktoré by signalizovali, že ním došlo k (možnosti) spôsobeniu ujmy pri uplatňovaní práv (čl. 12 ods. 4 ústavy) alebo neprípustnému zásahu do vlastníckeho práva (čl. 20 ods. 1 ústavy), keďže krajský súd v posudzovanom prípade ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné právne normy, predovšetkým ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd konštatuje, že z tohto dôvodu neexistuje taká príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a uvedenými základnými právami, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie tohto práva po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

18. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. marca 2012